ВЕРЕСЕНЬ

ISSN 0132-4462

1987

№ 17

перець

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

— Ну, добре! Хай до зими у нас поживе. Може, з нього шапка вийде.

Правитель Омський

О-о, тільки Омським він себе не вважав! «Зело» амбітним був царський адмірал Чорноморського флоту Олександр Васильович Колчак. Подавай йому звання верховного правителя Росії — і не менше!

«Правитель Омський» — це з ущипливої пісеньки років громадянської війни, яку охоче наспівували під гармошку червоноармійці, сибірські та далекосхідні партизани. Там «Омський» ще римується з «японський» і з іншим, до мундира і тютюну включно, армійським обладунком, який так щедро постачали Колчакові імперіалісти США, Японії, Англії, Франції.

Олександр Васильович Колчак належав до того типу вищих царських офіцерів, котрим з настанням революційних подій не доводилося чекати милості від нижніх чинів. Отож, хоч і адміральствував він у свій час на Чорному морі, але, як запахло смаленим, так глибоко пірнув, що виринув аж ген-ген, у Сполучених Штатах Америки.

Людина жорстока, мстива, амбітна, власто- і марнолюбна, проте не дурна і енергійна, Олександр Васильович швидко зумів знайти в Америці можновладців, які зробили на нього ставку, як роблять ставку на рисистого іподромного жеребця. Розмірковували при цьому так: «Хай біжить! Наввипередки із Денікіним. Який з них першим до Москви добіжить, нам, фактично, однаково — обидва з однієї конюшні, обидва з одних рук годуються. Бажано, звичайно, щоб ніздря в ніздрю бігли, гарантій на виграш більше!»

І адмірал Колчак побіг. Побіг із Сибіру через Урал аж на Перм, щоб там північним крилом з'єднатися з військами англійських інтервентів, які висадилися в Мурманську і Архангельську. А коли південне крило його військ з'єднається з Денікіним, то більшовики в такій блокаді опиняться, що її інакше, як зашморгом, не назовеш.

І тоді їм повний афрунт виходить.

Бо ж неможливо, міркували собі наші недруги, щоб сили, які дислокуються на отакусінькій території, могли довго протистояти силі, яка контролює отакенну територію. Вся Україна, Дон, частина Білорусії стогнуть під чоботом німецьких окупантів. На Північному Кавказі, на Кубані, та й на Дону, в південних губерніях Росії — Денікін, на півночі — англійські інтервенти. Скоро у південних портах висадяться французькі інтервенти вкупі з різною дрібнішою потолоччю. Підуть німці, а за ними з'являться петлюрівці, денікінці, махновці.

Це не рахуючи сотень дрібних банд на чолі з різними «батьками», що розбійничали в тилу Червоної Армії, громили ревкоми і розстрілювали комнезамівців. А ще попереду генерал Юденіч, танки якого «на Питер прут», як напише згодом Маяковський...

Від Північного Уралу до Середньої Волги чорною хмарою насувається «верховний правитель Росії».

Таким, а не просто «Омським», він оголосив себе восени 1918 року і швидко об'єднав під своєю егідою всі контрреволюційні сили від Амуру до Волги. Його півмільйонна армія, оснащена на долари, фунти стерлінгів, франки, єни, не відчуває нестачі ні в чому: озброєна, взута, зодягнена, сита — воюй — не хочу! Армія, в масі своїй, і справді воювати не хоче. Навіть у період воєнних успіхів «верховного правителя», а по-простому — воєнного диктатора Росії,— дезертирство досягає астрономічних цифр. Уся надія — на білогвардійське офіцерство.

Як і в Денікіна, у Колчака теж є свої білогвардійські «камікадзе», які на повний зріст під кулями і шрапнеллю йдуть у психічні атаки. Червона Армія з важкими боями відступає майже по всьому Східному фронту.

Нічого, нічого, скоро стиснута до відказу пружина розпрямиться і вдарить.

Володимир Ілліч Ленін особисто очолює розробку плану розгрому Колчака. Він уважно вивчає карту Східного фронту.

Гляньмо на карту і ми.

Фронт і тил «верховного правителя» скидаються на літеру «Т», перекинуту набік. Коротша лінія літери, спрямована в бік Москви, простягнулася від Уралу до Поволжя. Це і є, власне, фронт. Довша риска «Т», що простяглася від Волги до Тихого океану,— в основному, тил.

І хоч уся величезна територія формально підвладна «верховному правителю», фактично його влада реальна лише на залізничних станціях і вздовж залізничного полотна. Далі як на кілометрів тридцять від залізниці колчаківські мародери заглиблюватися не наважуються. Там, далі, вглиб тайги,— володіння сибірських і далекосхідних партизанів та підпільників.

Колчак іще на коні. На відміну від Денікіна, його і на заході ніхто лібералом не вважає, з інтеліґенцією він і не думає загравати. Якось, ще в Омську, один французький журналіст взяв інтерв'ю у «верховного правителя». Олександр Васильович був щирим і відвертим:

— Мені подобаються вірші Олександра Блока, але... як тільки увійдемо в Москву — повішу. Правда, першим доведеться повісити Максима Горького...

Далі в списку були: Дем'ян Бєдний, Брюсов, Серафимович, Вересаєв і... так далі. Словом, візьми «верховний» Москву, в живих зосталися б лише графомани, та й то через одного.

А Ленін вивчає карту: досить перетяти одну лінію літери «Т», досить перейти в наступ, як друга лінія перетвориться на ніжку гриба-поганки, а територія... Стривайте, щось знайоме!

Звичайно, історик-науковець не буде проводити паралель між Петлюрою і Колчаком, але ми спробуємо. У Петлюри і Колчака є щось спільне. Не тільки в тому, що обидва вони українці за походженням, не тільки в тому, що один з них — націоналіст, а другий — великодержавний шовініст, а це два боки однієї медалі, не тільки в тому, що вони обидва люті вороги революції...

Блюхер, Тухачевський, Чапаєв! Східний фронт прорвано, колчаківці відкочуються на схід, і одразу ж територія, підвладна «верховному», звужується до ширини залізничної колії. Під вагоном територія...

Правда, у історика-науковця для українського «соціаліста-революціонера» і для військового диктатора різні полички, але... вагони у Петлюри і Колчака були одного класу і «територія» завширшки однакова. Хіба що у Колчака довша — аж до Іркутська.

...Ешелони сукалися ниткою завдовжки в кілька тисяч кілометрів: бронепоїзди, класні вагони, вагони із солдатами, санітарні теплушки, вагони з награбованим, платформи з гарматами і польовими кухнями. В одному з вагонів... Директорія? Ні, Колчак зі своїми поплічниками. Поїзд заскиглив гальмами і зупинився...

— Що за станція?

— Іркутськ!

У двері класного вагону загрюкали приклади гвинтівок, сухо клацнули затвори...

Словом, злазьте,— приїхали...

Микола БІЛКУН.

ПИТАННЯ — РУБА!

МОРЯК ЗІЙШОВ НА БЕРЕГ

Пам'ятаєте, у шістдесяті роки була популярна така собі нехитра пісенька про моряка, який із почуттям власної гідності перевальцем зійшов на берег, неначе він відкрив п'ятсот Америк? Було там і про хвилі до хмар, і про те, що море не може жити без моряка, а моряк без моря.

Про моряків недаремно кажуть, що вони народ мужній і не бояться жодних випробувань. Але йому легше десять разів потрапити лагом під дев'ятий вал, ніж один раз пройтися фіордами фінансово-валютного і розрахунково-касового відділів пароплавства. Там кожному «морському вовкові» персонально нараховують командировочні у вигляді іноземної валюти і чеків Зовнішторгбанку, а також різних там преміальних, екваторіальних, широтно-коефіцієнтних у рідних карбованцях.

Жоден «вовчисько» не годен прикинути, скільки він заробить, особливо коли рейс далекий і довгий. Це знає лише бухгалтерія. І нараховує все до копієчки. А от виплата ведеться за принципом дитячої гри в піжмурки. «Хто не обізветься — ми не винуваті». Через це пароплавство щомісяця повертає в державний бюджет понад три тисячі валютних і дві з половиною тисячі радянських карбованців, які не дійшли до своїх господарів. Ні, фінансисти не проти, щоб кожен моряк отримав усе, що заробив, але ж... самі розумієте: «Вас багато, а я одна».

Не єдиним «зустрічним планом» живе моряк. «Морська душа» потребує благ земних рівно стільки, скільки й сухопутна, а як на мою думку, то ще й більше.

Відділ капітального будівництва пароплавства на «повний вперед» виконує, а останні дві п'ятирічки навіть перевиконує план житлового будівництва. Міністерство морського флоту теж не скупиться: на дванадцяту п'ятирічку і до двохтисячного року виділило чорноморцям на спорудження жител п'ятдесят мільйонів карбованців. Звідки ж тоді взялася у пароплавстві черга на житло довжиною в двадцять років?

Як пояснив мені заступник секретаря парткому пароплавства Ю. С. Махонченко, щоб задовольнити потреби відомства (27 тисяч квартир), в наступних двох п'ятирічках треба збільшити будівництво втричі! До того ж 64 відсотки (приблизно 7 квартир з 10) пароплавство віддає місту. Щоб якось викрутитися з такого становища, сказав Махонченко, порушено питання про надання можливості морякам будувати кооперативні квартири за чеки Зовнішторгбанку, тобто валюту.

Про морські заробітки чимало ходить захоплюючих чуток, пліток і легенд. Охолоньте трохи. Середня ставка моряка у пароплавстві — 120 карбованців. Валюта теж не «Ельдорадо» — 22 проценти від окладу, тобто на 120 карбованців зарплати припадає десь по 24 карбованці у валюті або чеках. Ну, як? Подобається вам таке незчисленне багатство? Ось вони — довгі, як у зайця хвіст, морські карбованці.

Передбачаю єхидне запитання на «засипку»:

— Але ж «морські» живуть краще сухопутних. І різне барахольце мають. Та й на автомобільчик при 120 карбованців зарплатні не дуже нашкребеш. А вони ж мають! То звідки ж воно, га?

А ось звідки. Приміром, судно повертається з рейсу з великим перевиконанням плану. Екіпажу «світять» преміальні, перехідний прапор і оплески на зборах. Однак далеко не завжди навіть така відрадна перспектива потрапити під зливу морально-матеріальних стимулів звеселяє душу моряка. Не вони служать критерієм для того, щоб визначити — вдалий рейс чи «порожній».

Що ж воно таке — «порожній» рейс?

Це коли «не той порт заходу» дають для отоварювання (термін цей офіційно побутує на флоті). Іноземні ж порти серед моряків діляться на дві категорії — вигідні і невигідні. Приміром, раніше вигідними були Гібралтар і Латакія. Вважалися дуже пристойними. А торгаші з арабських базарів кон'юнктуру нашого вітчизняного ринку знали краще, ніж Міністерство легкої промисловості, і охоче ділилися інформацією, що і скільки коштує в Одесі. Отож і тупцює морячок під насмішкуваті погляди арабської публіки з в'язанкою розцяцькованих капців для пляжу або з рулонами латакійського гіпюру, втішаючи себе думкою, що не «порожнім» додому прийде...

І тут ми впритул стикаємося з парадоксом. З одного боку, морякам настійно не рекомендується по «комісіонках» вештатися, а з іншого багато років дозволялося привозити з портів отоварювання до 15 пар тих капців або, скажімо, сорок метрів тканини одного найменування. Бичку чорноморському зрозуміло, що у дружини моряка лише дві ноги, а в такий рулон тканини не лише її, а ще десятків зо два чужих жінок загорнути можна. Для кого ж стільки? Для «мадам Стороженко» — узагальненої королеви одеського гендлярства. І хоч дере «рятівниця» непомірні «комісійні», але кінець-кінцем вручає за все оте оптом закуплене барахло суму, набагато вищу від зарплати разом з преміальними.

Передбачаю вигук: так це ж виходить, що гордий моряк і спекулянтка в одній упряжці?

Так і виходить. Огидно, звичайно.

Правда, теоретично моряк може, щоб не відчувати огиди, завітати у спеціальний закритий магазин, який, також теоретично, мусить отоварювати свою клієнтуру за чеки. На практиці магазин той справді закритий... для моряків. Ні, зайти туди можна — вийти немає з чим. Бо ходові і дешеві товари йдуть «своїм людям», а те, що залишається морякам, коштує, як кажуть, «скажені гроші». Приміром, за туфлі, які в шістдесятих роках коштували приблизно 4—6 чеків, тепер треба віддати місячну порцію валюти.

От і підрахуйте: скільки поколінь в моряцькій сім'ї мусить відплавати, щоб зібрати валюту на кооперативну квартиру?

Серйозне вимальовується питання, можна сказати, навіть політичне. Моряк — представник нашої великої держави за кордоном. А де він її представляє? На барахолках. Там починається, там і закінчується «романтика» його далеких мандрів. Отак і курсує між барахолкою іноземною і спекулянткою вітчизняною.

А як наслідок ми маємо багаторічну нездорову обстановку в пароплавстві. Ми читаємо тривожний заклик басейнової газети «Моряк», набраний великими літерами через всю полосу,— «Відновити добре ім'я пароплавства». Ми спостерігаємо катастрофічну плинність кадрів, що тягне за собою низку катастрофічних неприємностей на морі. Ми, врешті, маємо неповороткий механізм взаємовідносин пароплавства з Міністерством морського флоту СРСР і іншими міністерствами, від яких залежить вирішення виробничих, соціально-побутових і культурних проблем моряків.

А «морському вовкові» справді хочеться мати можливість з гідністю, неначе він відкрив п'ятсот Америк, зійти на берег, чхаючи з клотика фок-мачти на «мадам Стороженко». Бо він вам не хто-небудь, а моряк славного Чорноморського флоту! Це треба розуміти!

В першу чергу, тим, від кого залежить доля моряків, а відтак — і авторитет флоту.

Я. КОРОЛЕВИЧ,
спец. кор. Перця.

м. Одеса.

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО

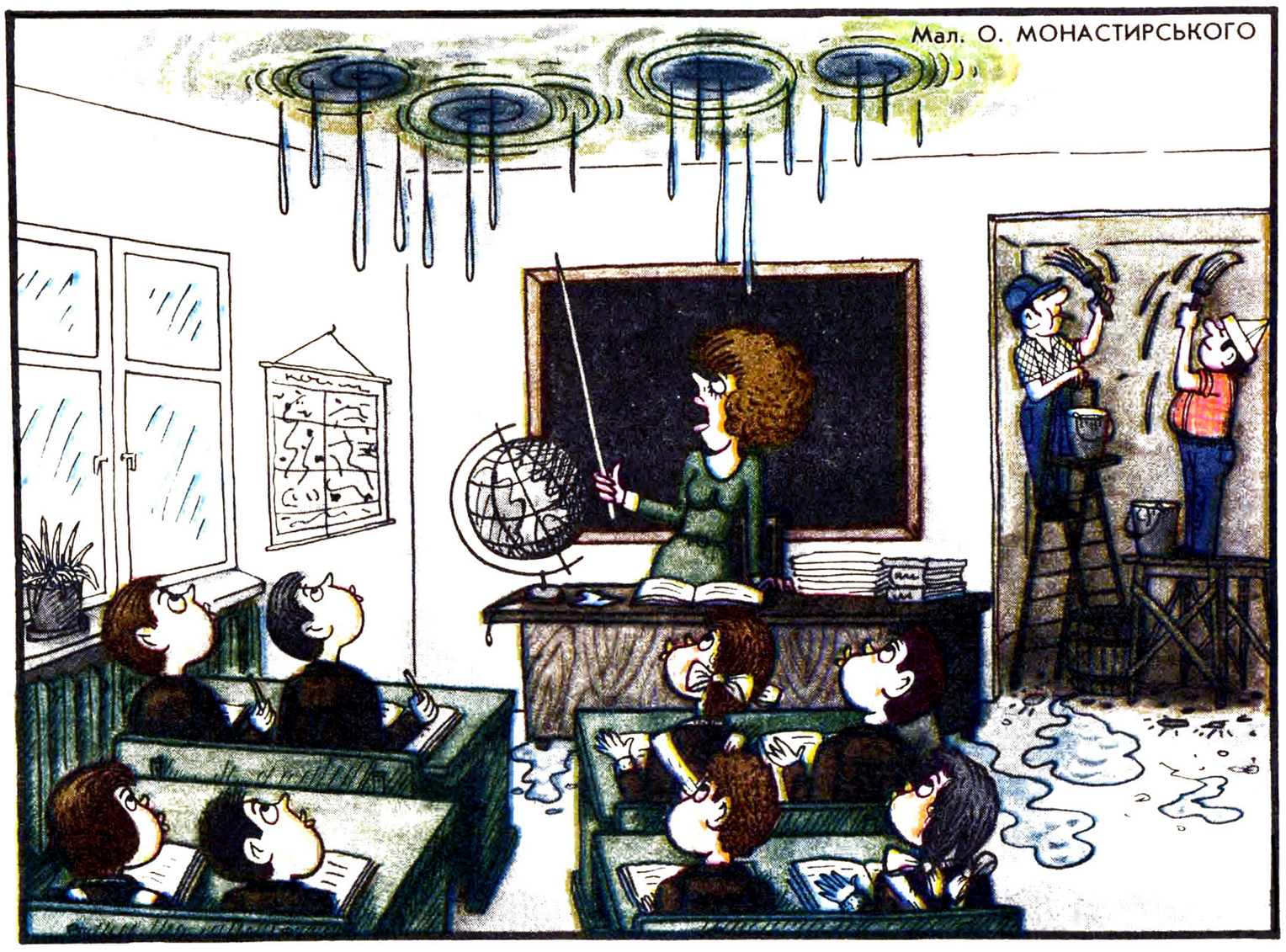

— Дякуючи такому достроковому ремонту, ми можемо вивчати природні явища прямо у класі.

Павло Глазовий

РОБІНЗОН

Мій знайомий музикант,
Джазівський ударник,
Мав такого живота,
Як кормозапарник.
Він путівку роздобув
Жінці своїй хворій
Та й відправив літаком
В кримський санаторій.
— А для мене,— говорив,—
Золота відпустка:
Добрий спінінг, коньячок
І смачна закуска.
Головне, щоб ні душі,
Головне, щоб спокій.
Підшукав він острівець
На ріці широкій.
Взяв три пляшки коньяку,
Спінінг і підхватку
Та брезенту метрів сім,
Щоб стулить палатку.
Сів у човен надувний
Рано на світанку,
Переплив на острівець,
Підшукав ділянку,
Спорудив собі намет
Затишний, добрячий.
У пісок зарив коньяк,
Щоб не був гарячий...
Раптом лихо!
Ураган
Як ушкварить з лісу!
Човен вгору підійняв
І закинув к бісу.
Сів герой наш під кущем,
Вихилив чарчину,
Облизався, посмоктав
Свіжу лопушину.
Вранці коника піймав,
Підкріпився трішки,
З апетитом обсмоктав
Щупальця і ніжки.
Так весь час і пив коньяк
В невеличких дозах,
Гриз зелений очерет
Та кору на лозах.
Від свіженької лози
Та від очерету
Став тоненьким і струнким,
Як артист балету.
На двадцятий день труси
Почепив на палку —
Випадковий катерок
Підібрав рибалку.

Звідси висновок такий:
Щоб зігнати пузо,
Треба стати хоч на час
Робінзоном Крузо.

ПРИЧЕП

Жив та був собі Лука.
Мав Лука
дружка Федька.
Вгору йшов Лука по службі,
А дружка таскав по дружбі.
І ходив Федько, як біс,
Бо по службі ріс та й ріс.
Всюди швендяв за Лукою,
Як за трактором причеп:
На охоту, в ліс і в степ,
І на гору, і у балку,
За грибами й на рибалку.
І прожив прекрасно вік
На причепі чоловік!

Часто так в житті буває:
Добра в когось голова є,
І такий угору йде,
До добра людей веде,
А за ним і недотепи
Лізуть вгору, як причепи.

МОНПАНСЬЄ

Леденці купив Іван
Ті, що у коробці.
Ходить смокче
й примовля:
— Подивіться, хлопці,
Як це кляте лампасе
Злиплося у купу.
Неможливо роздовбать,
Хоч клади у ступу.
Повертає «лампасе»,
Крутить на долоні:
— Їй же право, тут усе,
Як у нас в районі.
Позлипалося отак
Все начальство к трясці:
Там брати,
а там свати,
Там дружки по пляшці.
Ось і спробуйте —
підіть
Наведіть порядок.
Одного підковирнув —
Зачепив десяток...

ЖАБА

Кажуть люди, що у жаби
Хитрість є така:
Заховається у травці,
Виткне язика,
А метелик тільки сяде
На її язик,
Хитра жаба хап губами —
І метелик зник.

Байка — вся,
але до чого
Мова тут іде?
Хто язик великий має,
Той не пропаде.

Мал. В. ШИРЯЄВА

— А зараз, дорогі шефи, хор-ланка нашого господарства виконає для вас ораторію «Врожаю мій, врожаю!»

СЕМЕН ПОЛОВА І ПЕРЕБУДОВА

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

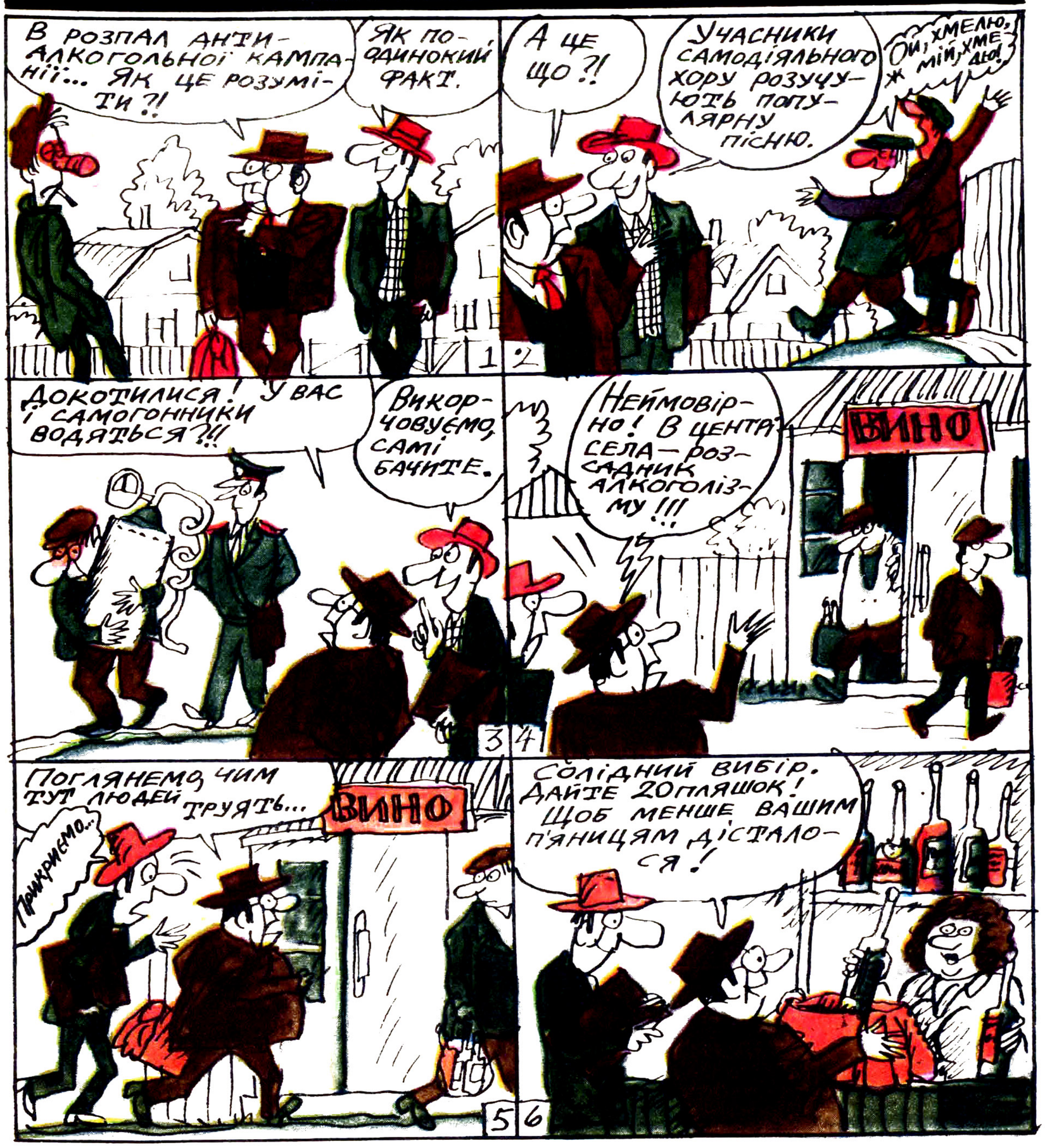

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

ГУМОРЕСКА

Майстер Ломейко аж почорнів від образи. До чого знахабніли оті підлеглі. Ти йому — зауваження, а він — заяву на стіл, «за власним бажанням». І чекай, поки ота вакансія заповниться. Добре, якщо путнє щось прийде. А то замість чорта принесе сатану.

Аж тут, серед сумних думок, з'явилася ідея. «З відділу кадрів запросили характеристики,— пригадав Ломейко. — Отож, є нагода декого приструнити!» Ломейко підсунув до себе чистого аркуша, взяв ручку.

— Гукни до мене Горобієнка! — наказав Петрові-практиканту.

— Звали? — десь за годину з'явився Горобієнко.

— Так! — набурмосився майстер. — Міг би, шановний, негайно прийти.

— Покинути розчин? — знизав плечима робітник. — Він же задубіє!

— Гаразд!.. Ось мені треба на тебе характеристику скласти.

— Навіщо?

— Начальству видніше... Напиши, кажуть, тільки об'єктивну. Розумієш, об'-єк-тив-ну!

— А хіба раніше не таку писали?

— То було на свята. А тепер будні... Об'єктивність, Горобієнко, це не тільки позитивні, але й негативні риси.

— А звідки у мене оті негативні?

— На жаль, більше ніж треба. Отож, я мушу чесно й принципово викласти їх на цьому аркуші. Почну з дрібниць, які я для пам'яті занотував по датах. Скільки у тебе запізнень?

— Та щось не пригадую...

— Прикро!.. Доведеться нагадати. У грудні, у перший понеділок, ти «затримався» аж на тридцять п'ять хвилин.

— А-а, то ви ось про що?.. І справді!.. Ви саме того дня з новобудови зняли двері й віднесли їх собі на дачу.

— К-гм, не перебивай!.. Пригадай ліпше, що трапилося другого січня?

— Що ж тоді скоїлося?.. Ага, згадав!.. Другого січня ви якраз списали нібито побиту цеглу й відвезли її в село, до тещі. Цегла була — найвищого гатунку!

— Бач, яка у тебе пам'ять... кахи-кахи... на дрібниці... То перейдемо до більш вагомого. У березні, напередодні жіночого свята, ти...

— Аякже, і цей день пам'ятаю. Ви тоді завантажили бортову машину дошками. Десь біля двох кубометрів. І повезли до...

— Це тебе не стосується!.. Краще пригадай, коли ти прийшов на роботу п'яним і цілий день проспав у котловані?

— І зовсім не день, а лише до обіду... А було це шостого червня, бо саме тоді ви взяли два ящики кахлів, налили мені сто грамів.

Ломейко витер змокріле чоло.

— Ну, годі! — змучено посміхнувся він. — Щодо характеристики — це я просто пожартував.

Вячеслав ВАСИЛЕВСЬКИЙ.

м. Київ.

Телеграфне Агентство Перця

СКЕПТИКИ СУМНІВАЮТЬСЯ

СУМСЬКА область. (Кор. ТАП). У місті Лебедині останнім часом поширюються чутки, ніби місцеве керівництво збирається налагодити між залізничним вокзалом і центром міста замість відміненого 12-го автобусного маршруту вертолітне сполучення. Проте тверезі голови ставляться до цього повідомлення досить скептично, як і до численних обіцянок міських організацій відремонтувати вкрай розбиту дорогу по вулиці Вокзальній.

ТРАДИЦІЙНІ ЗУСТРІЧІ

ПОЛТАВСЬКА область. (Кор. ТАП). У їдальні № 3 селища Гоголеве Великобагачанського району відбулася третя зустріч колективу з представником Комісарівського заводу «Торгмаш», що на Ворошиловградщині, М. І. Крулевим. Як і під час попередніх візитів, товариш Крулев намагався довести до ладу дві газові плитки виробництва його рідного підприємства. Але брак виявився настільки якісним, що, судячи з усього, подібні зустрічі стануть традиційними.

СЮРПРИЗ У ВАГОНІ

КІРОВОГРАДСЬКА область. (Кор. ТАП). У червні працівники Долинського комбінату хлібопродуктів мали змогу вдихнути свіже буковинське повітря, не виходячи за ворота свого підприємства. Для цього їм досить було залізти у вагон № 95295432, відправлений з Неполоковецького комбінату хлібопродуктів Кіцманського району Чернівецької області. Щоправда, у супровідній накладній № 33300266 значилося, буцімто вагон завантажений «висівками пшеничними», проте якраз висівками в ньому і не пахло. Навпаки, хоч вагон і подолав тисячу кілометрів, доставлені у ньому кілька десятків кубометрів буковинської атмосфери зберегли всі цілющі аромати гірського краю.

Юрій ПРОКОПЕНКО

Вийшов і не повернувся

детективний фейлетон з таємничими перевтіленнями, зухвалими крадіжками і загадковим убивством

Розділ четвертий — трагікомічний, де трагічного значно більше, ніж комічного

Уже сам жанр детективу неодмінно передбачає вбивство. Є воно і в нашій повісті. Перед криміналістами, що розслідують цей найтяжчий злочин, перш за все постає кілька класичних запитань: де, коли, хто і в який спосіб? Так от, коли говорити про спосіб, то любителів гострих відчуттів доведеться одразу ж розчарувати: пострілів не було. Не було також несамовитих зойків, зустрічей у темних підвороттях, ефектних бійок з биттям посуду та псуванням меблів. А медичним експертам не довелося співставляти відбитки пальців та встановлювати групу крові. Не було автопереслідувань з диким скреготом гальм на поворотах. Хоча те, що стосується гальм,— з цим у Олександра Львовича Семенюка ставало все гірше і гірше.

Взаємини людини і суспільства регулюються, крім усього іншого, двома поняттями — «треба» і «не можна». А останнє регламентується вже кодексом — моральним і кримінальним. І якщо в людини перед отим «не можна» раптом не спрацьовують гальма — конфлікт із суспільством неминучий. Олександр Львович цю нехитру істину знав добре, проте відчайдушно котився назустріч конфлікту, відчуваючи, що гальма йому перестають коритися.

Спершу, коли він приймав від Розинського суми, котрі визначалися три-, а то й чотиризначними цифрами, якими той дякував лише за мовчазну згоду, його друге «Я» протестувало ледь чутним шепітком:

— Навіщо це ви робите? Прошу вас, не треба!

А з часом, коли Ігор Петрович примушував Семенюка брати безпосередню участь в аферах, його друге «Я» почало обурюватись:

— Та як ви смієте!

Нахабство Розинського по відношенню до Семенюка зростало прямо пропорційно масштабам крадіжок. Чим на більшу суму вдавалось здійснити чергову операцію, тим фамільярнішим було ставлення підлеглого до начальника. Після однієї карколомної афери колеги перейшли на «ти». І Розинський зажадав від шефа підвищення по службі.

Ця вимога пояснювалась не стільки його честолюбством, скільки виробничою необхідністю. Річ у тому, що збувати ліву продукцію доводилося переважно в інших містах. Тому Розинський не рідше разу на місяць їздив або у відрядження, або під прикриттям лікарняного. Це, по-перше, втомлювало, а по-друге, що було небезпечно,— надто кидалось у вічі. Доводилось кожного разу щось вигадувати, і навіть бурхлива фантазія Ігоря Петровича з часом вичерпувалась.

— Тобі теж корисно розім'ятися,— кивнувши на живіт Семенюка, наполягав Розинський.

А поїхати з подібною місією Семенюку — це означало залишити господарство, а головне — підроблену документацію на заступника, котрого Олександр Львович побоювався. Якої енергії, якої вигадливості коштувало Семенюку перевести свого заступника до іншого відділу! Довелося вдатися до деяких підступних заходів. Наприклад, звинуватити його в недисциплінованості, нерозпорядливості, неповороткості. Навіть власні помилки на нього спихати.

Проте якого розмаху набула їхня діяльність, коли другу командну посаду відділу посів Розинський! Прикриваючи одне одного, вони під гаслом «Сьогодні більше, ніж учора!» збільшували оберти фірми. Звичайно, такий розмах передбачав і додаткові людські ресурси. Довелося залучити до їхнього гурту ще й шофера Василя Луценка, техніка Олену Козлову.

Олені ми присвятимо наступний розділ нашої повісті. А зараз повернемося до зухвалого вбивства.

Розинський терпіти не міг моралізаторства. Його дратували невпевненість і скиглення.

— Або я або він! — поставив нарешті ультиматум перед Семенюком, підбурюючи його на вбивство.

І вбивство відбулося. Семенюк убив. Убив своє друге «Я», те, що колись уособлювало його чесність, порядність, людяність.

Кожне вбивство, де б і коли воно не відбулося, мов сигнал тривоги, піднімає на ноги весь бойовий склад правоохоронців. І кожний подібний нерозкритий злочин вважається серйозним проколом у криміналістів.

А коли вбивають людину в людині? Хіба таке вбивство не жахливе за своїми можливими наслідками?

Розділ п'ятий — лірично-драматичний

Якщо ми наважились назвати нашу розповідь повістю, то мусимо включити сюди ще й любовну лінію. Інакше, вибачте, читач нас не зрозуміє. Та й справді, яка ж то повість без кохання, і хто її стане читати?

Так от, в одноповерховому будинку на околиці міста справляли день народження. Іменинниця була в тому віці, коли жінка може ще не приховувати своїх років. Винятково делікатесний стіл, вишукані напої, ненав'язливий музичний фон, що його відтворював магнітофон «Шарп», щедрі букети квітів і чарівна посмішка господині — все це створювало затишок й атмосферу блаженства.

З кожною чаркою тости ставали лаконічнішими і, вичерпавши запас застільних дотепів, Ігор Петрович став прощатися. Коли іменинниця Олена Козлова залишилася вдвох з Олександром Львовичем, вона несподівано поцікавилася:

— А де ж подарунок, що ти пообіцяв?

— Хіба тобі не подобається оцей золотий ланцюжок? — образився Семенюк.

— Подобається,— торкнулася вона своєї тендітної шиї. — Але ж ти обіцяв...

— Хіба оцей будиночок не я тобі купив?

— Купив, спасибі.

— А оці меблі?

— Теж дякую.

— А сережки з діамантами?

— У минулому році?

— А хіба не я тобі...

— Ти обіцяв одружитися зі мною,— рішуче перебила його Олена.

Семенюк мовчки дивився на неї.

«Знову — за рибу гроші. І до чого вони всі одноманітні!»

— Серденько,— примусив себе посміхнутися,— це все не так просто. А діти? Як їм пояснити?

— Ти ж мені обіцяв! Сказав, що кинеш свою...

— Кину! Обов'язково кину,— квапливо запевнив він її.

— Коли? Клявся, що до нового року, потім — до травневих. Тоді заприсягся, що на день мого народження.

— Давай ще трохи почекаємо,— змолився він.

— Ні,— вперто мовила вона. — Або ти негайно розлучаєшся і ми оформимо наші стосунки, або...

Загрозливий тон Олени примусив Семенюка капітулювати. Він знав характер своєї коханки. Вона слів на вітер не кидає...

— Ну, що ж... — сказав він і затнувся.

У двері стукали.

— Не хвилюйся,— заспокоїла його Олена. — Це, певно, Ігор. Щось забув.

Вона відчинила. На порозі стояла Людмила Борисівна — дружина Семенюка.

— Ось, виявляється, куди твої відрядження? — дерев'яним голосом запитала вона. — Добрі люди підказали! А я, дурепа, ще й не повірила!

Заціплення Олександра Львовича поступилося місцем несамовитій люті:

— Тебе сюди ніхто не кликав,— кинувся він в атаку. — Я кохаю цю жінку!

— Кохай собі,— похмуро сказала дружина. — А прийшла я сюди лише для того, аби розповісти тобі про дивну знахідку. В коморі я знайшла валізу, вщерть забиту...

— Пішли додому,— глухо проказав він і, схопивши піджак, вибіг з хати.

— Ну, постривай! — кинула йому навздогін Олена.

Далі буде.

Продовження. Початок у № 16.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

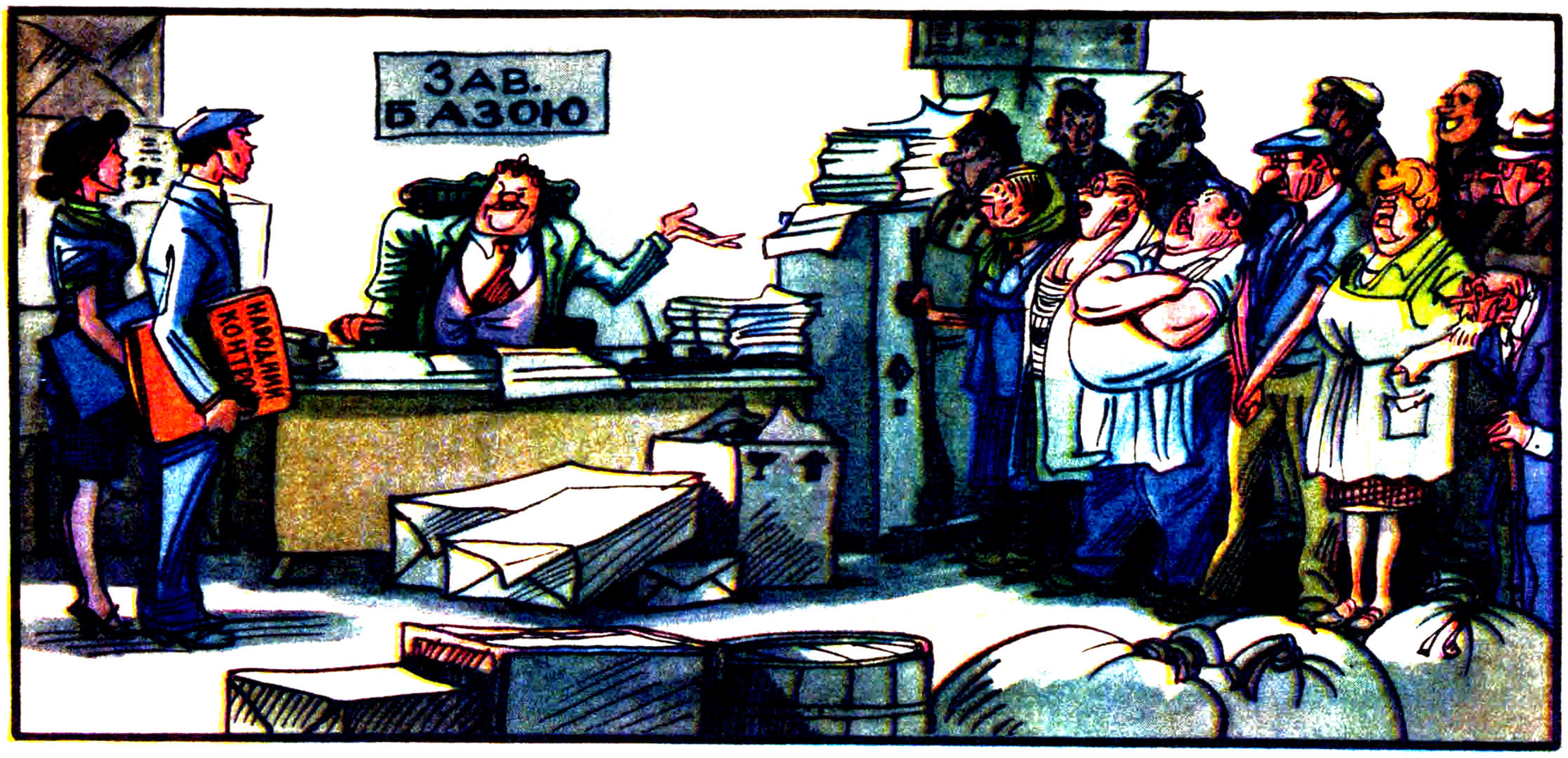

— Ну, справді, оці всі працівники — мої родичі! То й що? У нас сімейний підряд.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОМІДОР

ГУМОРЕСКА

— Сідайте, товаришу Кудлак,— промовив директор і вказав жестом на стілець:

— Дякую.

— Майстер доповідає, що під кінець зміни ви червонієте, наче рак, поданий до пива. Чим це пояснити?

При згадці про пиво і раків Кудлак облизався й відповів:

— Звичайною томатною дієтою — нічого, крім свіжих молдавських помідорів, зранку і до вечора.

— Я теж вживаю молдавські помідори, однак, як бачите, не червонію.

— В мене такий організм.

— Отже, від молока ви білієте, а від мандаринів жовтієте...

— Правильно, товаришу директоре. Такий вродився.

...Директор завітав у цех не з пустими руками. Приніс кілька кілограмів вищого сорту молдавських помідорів і трилітрову банку томатного соку. Кудлак від подиву витріщився, але до кінця зміни мусив таки покінчити з томатами. Та на диво, замість того, щоб почервоніти, посвітлішав. І навіть виконав подвійну норму. Коли директор потиснув Кудлакові руку, він уперше по-справжньому почервонів.

— Ось так червонійте і надалі,— промовив директор і хитрувато підморгнув.

Станіслав ГРИНДА.

м. Івано-Франківськ.

ФРАЗИ

● Певно, раків тому й мало, що багато хто знає, де вони зимують.

● Хочеш, щоб дружина ходила перед тобою навшпиньках,— купи їй туфлі на високих каблуках.

Аркадій ТОНДІЙ.

м. Полтава.

РЕЦЕНЗІЯ

— Невже ця твоя поїздка й справді була така нецікава й нудна? — поспівчував товариш, прочитавши його дорожні нотатки.

Михайло СКУРАТОВ.

ІРОНІЗМИ

● Жив на широку ногу — і зламав шию.

● Золоті гори найчастіше обіцяють ті, хто за душею і гроша ламаного не має.

● Мистецтво розмовляти з начальством — це мистецтво погоджуватися.

Галина ТУРКО.

с. Кретівці
на Тернопільщині.

КОРОТКО КАЖУЧИ

Цитату беруть у лапки, щоб відокремити розумну думку від інших.

Відгриміли весілля і загриміли сімейні будні.

Юрій МЕЛІХОВ.

Мал. В. СОЛОНЬКА

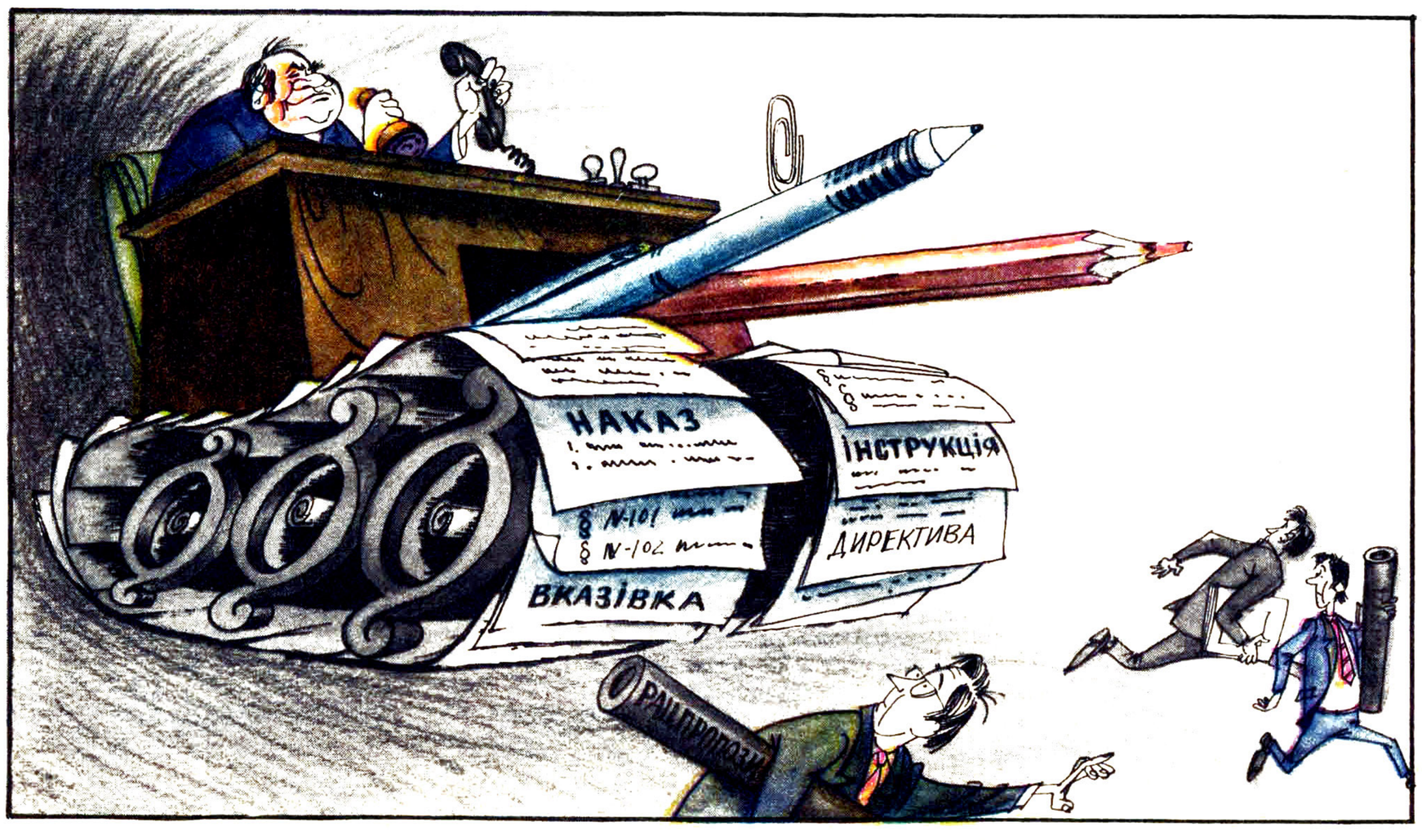

Бюрократична машина в дії.

Житіє святих і нечестивих

Мал. В. ГЛИВЕНКА

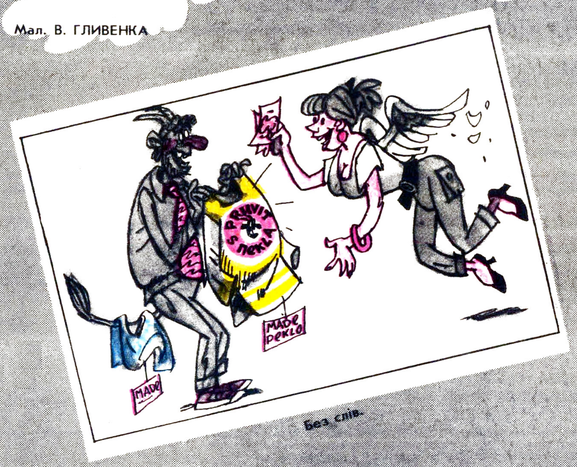

Без слів.

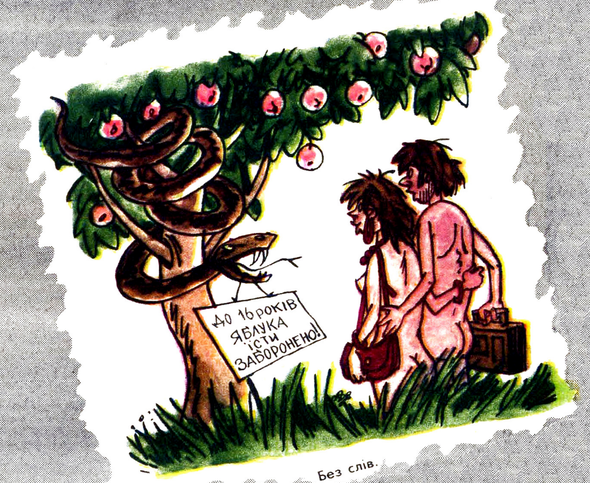

Без слів.

— Він завжди дістає дефіцит. От і потрапив у святі угодники.

— Ти ба, підлабузник! Уже й до третього німба дослужився.

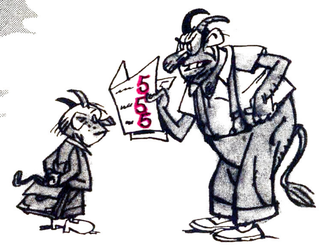

— Ти що, в інститут хочеш — на інженера вчитися? А на що житимеш?

— Дивись, Петре, ми вже до чортиків допилися.

— А чого це раптом вони до нас прийшли?
— До їхнього поверху гаряча вода не доходить.

Перевиховала

УСМІШКА

Якби посеред ночі засяяло сонце, я здивувався б менше: дружина сама купила для мене десять пачок сигарет.

— Задоволений? — защебетала вона. — Я тобі завжди тепер куплятиму.

«Певно, якоїсь дорогої обнови закортіло»,— подумав я.

— Куди ти, Петю, в коридорі холодно,— ніжно мовила вона, коли я зібрався вийти на сходи покурити. — Пали на кухні або — ще краще — в кімнаті. Мені так подобається, коли чоловіки палять!

Від здивування я вклав у рот аж дві сигарети: не менше, як на норкову шубу замахнулась.

— Петрику, запали, я аж скучила за димом. Люблю, коли чоловік сигарети з рота не випускає,— ластівкою увивалася навколо мене.

«Щось не те,— засумнівався я. — Захворіла або знущається. Раніше диму не терпіла — і на тобі!»

Як лягали спати — ще раз ошелешила. Поклала біля мене на столик дві пачки сигарет і сірники.

— На ніч вистачить, милий? — ласкаво усміхнулася.

— Який дурень уночі смалить?! — роздратовано жбурнув я сигарети в куток.

— Видно, ти не мужчина,— закопилила губи дружина. — Сигарета в зубах — ознака сильного характеру.

Наступного ранку дружина розтикала мені по кишенях п'ять пачок сигарет і сказала:

— За день маєш всі випалити. І без фокусів! Перевірю!

На роботі ледве встиг засунути сигарети в найнижчу шухляду — палити чомусь не хотілось,— як задзвонив телефон.

— Як, Петю, справи? — щебетала рідна половина. — Палиш потихеньку? Ось мені Марія Іванівна щойно розповіла: її чоловік у середньому по сім сигарет за годину оприбутковує. А він же на десять літ старший од тебе. Який молодець!

Я хряснув трубкою об телефон і задумався.

«Чого вона хоче? При таких навантаженнях через півроку я, звісно, дуба вріжу. Ага, дуба вріжу! І вона це розуміє. І наполягає? Позбутись хоче! Комар носа не підточить... через свою дурість, мовляв, помер. Ось де причина! Навіщо їй моя смерть? Невже у неї хтось інший з'явився, зі світу мене зживають гуртом, щоб не мати потім клопоту з розподілом майна, квартири, машини..:

Не діждетеся! Назло кину палити, проявлю характер! І перевірю, що вона задумала».

Приходжу додому.

— Ну, як — усі випалив? — зустріла вона мене лагідно.

— Ні, жодної. Лікарі не радять...

— Лікарі завжди перебільшують, вони раді б усім заборонити,— не погодилася дружина.

— А я медицині вірю,— підвищив я голос. — І тому зав'язую. Більше ти в мене сигарети в роті не побачиш! Зав'язав! Усе!

Вигріб усі сигарети, які були в квартирі, і викинув у сміттєпровід.

Уже третій рік не палю — і не тягне, хоч і призналася мені дружина, що то вона спеціально все розіграла, аби позбавити мене поганої звички.

Олександр ШАТЕЦЬ.

ДРУЖЕ ПЕРЧЕ!

Ти не знаєш, часом, навіщо існують човни? Певно, для того,— скажеш ти,— щоб ними плавати. Вірно! Але це стосується тільки тих човнів, які не приписані до пристані № 6, що розташована у нас на Оболоні.

А справа в тім, що у човнярів нашої пристані дуже багато проблем. Приміром, заправки немає. Це — по-перше. По-друге, зону Києва ми маємо пропливти до 10 години ранку і повернутися на стоянку не раніше вечора. По-третє, пройти техогляд наших плавзасобів ми не можемо. Оскільки інспекція встановила такий день і години техогляду, що всі власники човнів у цей час на роботі. По-четверте...

А втім, Перче, що розповідати. Коли і сам бачиш, що пристань № 6 справді відповідає своїй прямій назві: човни стоять тут мало не на вічному приколі.

В. СТОЙЧЕНКО та інші — всього 21 підпис.

ДРУЖЕ ПЕРЧЕ!

Якщо ти надумаєш шити собі костюм, то не звертайся до ательє найвищого розряду, тобто в «Люкс».

Ні, ти не дивуйся такому застереженню. Просто в ательє № 13, що належить до категорії «Люкс» і знаходиться у місті Києві по вулиці Саксаганського, я вже мав нещастя пошити собі костюм. І дійшов висновку: в ательє найвищого розряду справді усе роблять на найвищому рівні. Принаймні, моє замовлення було виконано, що називається, з браком вищого гатунку.

Отож, друже, підшукай собі якесь заштатне ательє. І сміливо оформляй замовлення. Певно, майстри нижчої категорії відповідно менше і спартачать.

М. РОМАНЕНКО,
замовник.

м. Київ.

ДРУЖЕ ПЕРЧЕ!

Цікаво, що б ти сказав, якби Сумське обласне управління торгівлі раптом почало ремонтувати сільськогосподарську техніку? Гадаю, що неймовірно б здивувався.

Здивувались і ми, працівники Роменського ремонтно-транспортного підприємства РАПО, коли отримали від торговельників листа про те, що у цьому році наше підприємство має поставити обласній конторі «Укрторгбудматеріали» гончарні вироби на суму 39 тисяч карбованців.

Зрештою, не святі горшки ліплять. Могли б і ми взятися за цю почесну місію. Якби у своєму листі працівники обласного управління торгівлі хоча б словом обмовилися: хто виконуватиме за нас нашу безпосередню роботу?

В. ЄРЕМЕНКО,
завідуючий відділом кадрів.

Сумська область.

ДРУЖЕ ПЕРЧЕ!

Перевір, будь ласка, такі чутки. Кажуть, ніби у нашому місті Іллінці мають споруджувати новий Будинок культури. Однак ми, молодь міста, у це не віримо.

Та й скажи: навіщо будувати ще й третій заклад культури, коли два вже є. Інша річ — що вони фактично не працюють. Бо, окрім кінофільмів, тут, власне, нічого більше не буває. Ні вечорів, ні дискотек, ні цікавих зустрічей...

Чи, може, керівники міста вважають: чим більше набудують вони тих «вогнищ» культури, тим буде більший вибір у молоді. Що ж, тоді нам справді нічого більше не залишається, як ходити вечорами від одного недіючого Будинку культури до іншого.

ЖИТЕЛІ МІСТА.

Вінницька область.

ЕКОНОМІСТ РОЗВОДИТЬ РУКАМИ

Містер Лео Антоні Лакокка зажив у ділових колах США репутації справжнього чудодія — економічного, промислового й адміністративного. Це він із успіхом керував автомобільним концерном Форда, а автомобільний концерн Крайслера, який остаточно був загруз у боргах, витяг із трясовини.

Недавно містер Лакокк вирішив було балотуватися у президенти Сполучених Штатів на виборах 1988 року. Та раптом зняв свою кандидатуру — відмовився рішуче й остаточно. Це рішення він обгрунтував так: «Щоб я пропав, якщо знаю, як можна розв'язати теперішні проблеми Вашінгтона!».

Але журналісти схильні думати, що це слабкий аргумент, бо, мовляв, теперішній президент теж не знає цього, а проте не сходить із кола.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

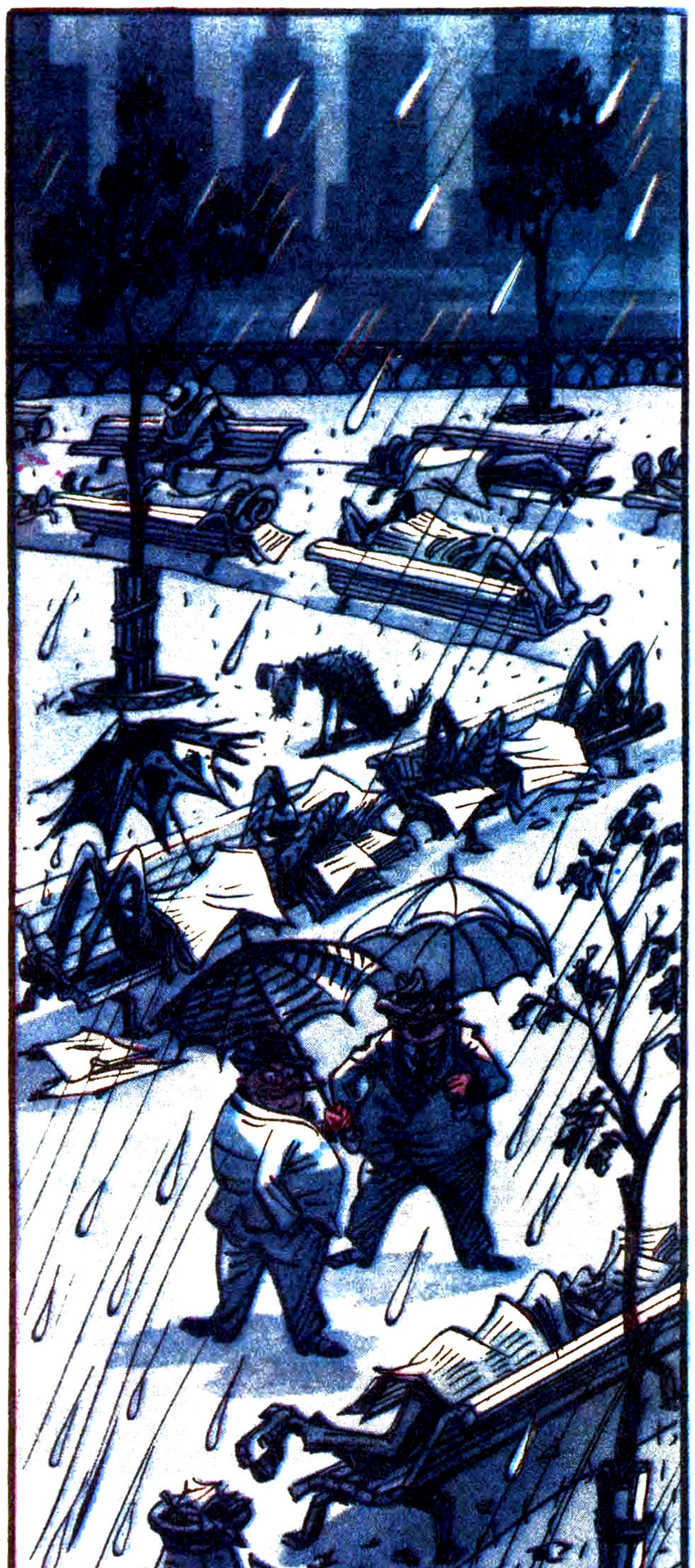

— А живуть вони непогано: у кожного окрема лава!

ДОРОГОЮ ЦІНОЮ

Якось житель північноіталійського міста Брешіа наковтався таблеток од кашлю і його госпіталізували. Рятували сірому уже не од простуди (якої, до речі, й не було), а од тих самих ліків.

Того дня, коли пацієнта мали виписувати, він, аби не розлучатися з лікарняним ліжком, проковтнув наручний годинник. Довелося іще з ним поволовидитися. А через якийсь час, як дізнаємося з бельгійської газети «Суар», він знову в лікарні опинився — проковтнув шість цвяхів і п'ятдесят дрібних монет...

Мимоволі може закрастися думка, що людина, яка ладна жертвувати своїм здоров'ям, аби такою дорогою ціною заплатити за вельми сумнівне задоволення — повалятися на лікарняному ліжку, і справді-таки потребує уваги лікарів. Психіатрів. Але ж ні — з головою у хлопця усе в порядку, глузду йому не бракує.

Бракує йому зовсім іншого: до тих ризикованих експериментів, як пояснює та ж таки «Суар», двадцятитрирічний італійський безробітний вдається для того, щоб «потрапити в лікарню і на якийсь час забезпечити собі притулок і їжу».

ДІАЛОГ З МАРСОМ

Супутники-шпигуни нині до того досконалі, що здатні підключатися і підслуховувати телефонні розмови навіть з космічної відстані. Внаслідок чергової комп'ютерної плутанини якийсь чин Пентагону, запеклий апологет «зоряних воєн», несподівано встряв у розмову аж з представником іншопланетної цивілізації. Бравий вояк не розгубився і одразу виявив типово американську «мирну ініціативу». Нам пощастило записати цей воістину всесвітній двосторонній діалог. Ось він всенький, з усіма знаками оклику.

— Алло, чуєте мене?

— Чую, добре чую...

— Хелло, бой! Звідки ти узявся?

— З четвертої планети Сонячної системи. Ви називаєте її Марсом...

— О'кей! Її названо на честь Бога Війни.

— Війни? Та ж ми не збираємося воювати...

— Ха! І ми так само брешемо!

— Яка ж то брехня, коли ми зараз на Марсі сушимо голови над проблемою повного і загального роззброєння...

— Гуд! Ваш делікатний натяк я зрозумів. Запевняю: ми вам у цьому питанні охоче допоможемо! Америка має будь-які зразки!

— Зразки чого?

— Звісно — зброї! Найдосконалішої!

— Що?! Ви не обмовились? Невже правду кажете?

— Правду, саму правду і нічого іншого, окрім правди! Присягаюся, як на страшному суді. Але яка саме зброя вам потрібна для успішного розв'язання миролюбної програми?

— Гадаємо, що ніяка...

— Не кажіть дурниць! Це нонсенс, безглуздя, нісенітниця! Адже щоб досконало й ефективно роззброїтись, необхідно спочатку до зубів озброїтись. Це ж елементарний захід в балансі мирних зусиль! Це аксіома будь-якої мирної ініціативи! Ви ліпше скажіть, який у вас суспільний лад — демократія чи диктатура марсіянської хунти?

— А при чому тут суспільний лад, коли йдеться про збереження життя на Марсі?

— Пояснюю! Ящо у вас демократія, її слід надійно оберігати від потенційних агресорів. З досвіду знаємо, що Вільний Світ найліпше квітне за щільним парканом з глобальних ракет, озброєних убивчими ядерними боєголовками...

— Цікава логіка... Ну, а якщо — диктатура?

— Тоді вам теж конче потрібна наша могуть умиротворення, аби вправно чавити найменші паростки осоружної демократії!

— Добалакалися... Ви що, нас за марсіянських дурнів маєте?

— Слухай, бой! А ти не розігруєш мене? Чи справді я розмовляю з братом по розуму? Чи ти морочиш мені голову?

— Справді! Ми — ваші найближчі сусіди у космосі! Адже ви ще здавна примітили нашу планету і було назвали її Червоною Зіркою...

— Зіркою?! Та ще й Червоною?! Невже й до вас уже дотяглася рука Москви? Та це ж типова інфраЧЕРВОНА пропаганда у зловісному фіолетовому зміщенні сонячного спектра!

— Чи ви у своєму розумі?

— Ще б пак! Куди не посунься, скрізь рука Москви! Здуріти можна! А коли це так, то ми негайно включаємо вашу планету до космічної сфери наших життєвих інтересів. Будьте певні, для збереження мирної рівноваги в умовах невагомості ми не пошкодуємо власного бюджету, щоб звідусіль захистити вашу планету термоядерним зонтом з лазерною підкачкою! Ми оточимо Марс щитом з бойових ракетоносних платформ! Зоряна війна уже неминуча!.. Алло, алло! Чого ви замовкли? Брати по розуму, де ви?..

Юрій ЯЧЕЙКІН.

МАЛЕНЬКИЙ СОБАКА І ВЕЛИКА БРЕХНЯ

Коли не вельми цнотлива буржуазна преса береться писати про нашу чи інші країни соціалізму, то частенько втрачає не тільки рештки совісті, а й усяке чуття міри та й узагалі здоровий глузд. От видається в Австрії така собі бульварна газетка з довгою назвою і, як виявилося, коротким розумом — «Нідерстеррайхіше нахріхтен». І якось вона пригостила своїх читачів таким сенсаційним повідомленням: «Пригодницька втеча з-за залізної завіси». В ньому цілком серйозно описувалося, як на станції Санкт-Пельтен знайшли собаку, який, за всіма даними, втік від соціалізму.

Які ж то «дані»? Бачите, хтось комусь сказав, що собака нібито розуміє угорську мову: коли йому сказали по-угорському «Сиди!», собака сів. Отож собака втік із Угорщини. І втік він від соціалізму!

Тут, виходить, усе ясно. Одне тільки невідомо: чи не вважають видавці своїх читачів ідіотами?

Мал. В. ЧМИРЬОВА

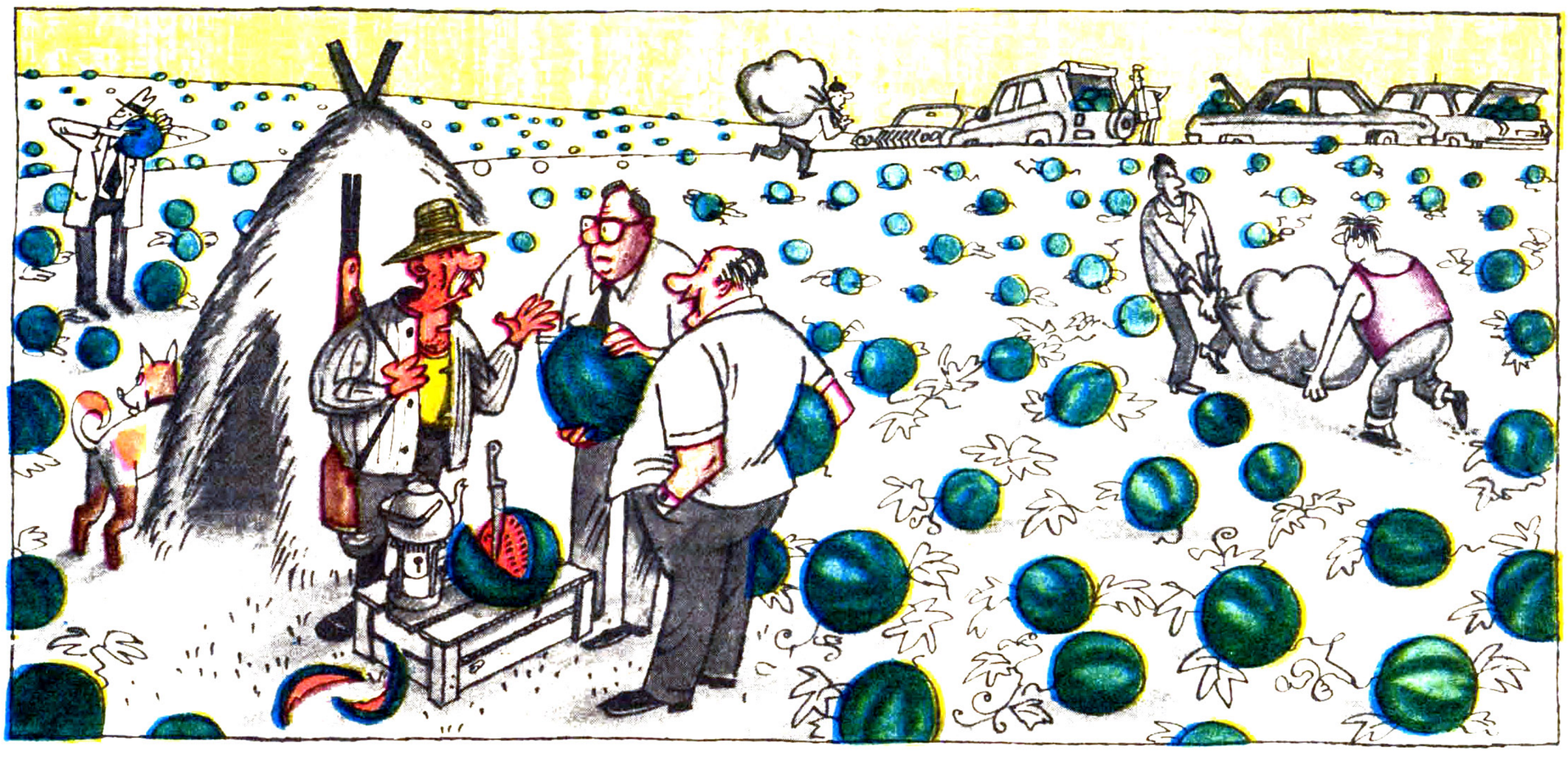

— Ну, як, діду, кавуни не розтягають?

— Крім вас — ніхто...

СУДІТЬ САМІ

Караючий меч чутівської Феміди впав на голову колеги. Чутливі терези правосуддя поважчали від огріхів народного судді Л. І. Шури. Взагалі-то судді вважаються людьми, далекими від гріха, оскільки стоять на варті Закону. Леонід Іванович — прикрий виняток. Ще недавно бовванів на судовому обрії грозовою хмарою, з громом і блискавками, скерованими на хапуг та злодіїв. Аж раптом сам всівся на осоружну лаву підсудних.

А почалося з чого?

— Пошту відразу в кабінет! Реєструватимемо потім,— якось кинув дівчаткам з канцелярії.

Хоча вони й знали напам'ять міністерські інструкції про діловодство в судах, проте міністерство далеко, а грізний начальник — осьдечки. Тому кожного ранку пухка тека лягала йому на стіл. І тут Шура за хвилину робив те, чого на судових засіданнях не годен був упорати за місяць.

— Ах ти, душа пропаща! Як тебе лишень земля носить? — викликає він на килим якогось там чергового «несуна». — Знаєш, що за це тобі мажеться? Щонайменше — штраф! Можеш сплатити особисто мені...

Ось так громадянин Шура ощасливив не одного крадія. І себе теж! Бо оті штрафи хутко зникали у його просторій кишені.

Одного разу пильне око судді втупилося у заяву про несплату аліментів. Недбалий батечко за гульками забув про своє чадо. Шура не минув нагоди, щоб віч-на-віч «вийти» на аліментника. Він ру́ба повідомив порушнику, що зловживання законом ніколи не закінчується курортом.

— Гони сімдесят ре і розбіглися! — виголосив остаточний вердикт.

Сім червоненьких купюр не поповнили, звісно, бюджету покинутої ловеласом дружини. Леонід Іванович розпорядився ними за власним розсудом.

Отак, не розводячи зайвої паперової бюрократії, народний суддя нахапав 2135 карбованців «адміністративних штрафів». А щоб нікому не спало на думку перевірити чатового Закону, усі до одного документи спалював або рвав на дрібненькі шматочки над унітазом. Коли ж його схопили за руку, зарепетував:

— Мене намагаються очорнити!

І для забезпечення неспростовного алібі гайнув у села до своїх недавніх відповідачів. Обіцяв закрити очі і на самогоноваріння, і на крадіжки, аби тільки землячки запевнили слідчих, що здавали штрафні гроші не до його кишені, а в державні ощадкаси.

Внаслідок брехливих свідчень тільки на третій рік Л. І. Шуру перемістили з суддівського крісла на лаву підсудних. Наче й не було під боком прокуратури, яка повинна невсипущим оком контролювати перебіг судових справ. Чотири роки позбавлення волі в місцях, де хабарі руки не мозолять, вділила чутівська Феміда своєму розбещеному служаці. Вділила і сказала:

— Свій — не свій, а на шляху Закону не стій!

В. СУБОТА.

Полтавська область.

ЖЕРТВА НАУКИ

Два роки вчений присвятив Рябкові,
Аби Рябка людській навчити мові.
Все спланував ретельно, до пуття:
І лекції й практичні заняття.
На третій рік Рябко, як пень, мовчав,
А вчений гарно гавкав і гарчав.

СЕАНС ВИХОВАННЯ

— Дядьку, дайте прикурити,—
Просить хлопчик Ваня.
Дядько брови звів сердито:
— Що за виховання?
Треба вас, негідних, вчити
Не словом, а паском:
Коли просиш припалити,
То кажи:
— Будь ласка!

Олег ГОЛОВКО

м. Кременчук.

Мал. А. БОРДУНІСА

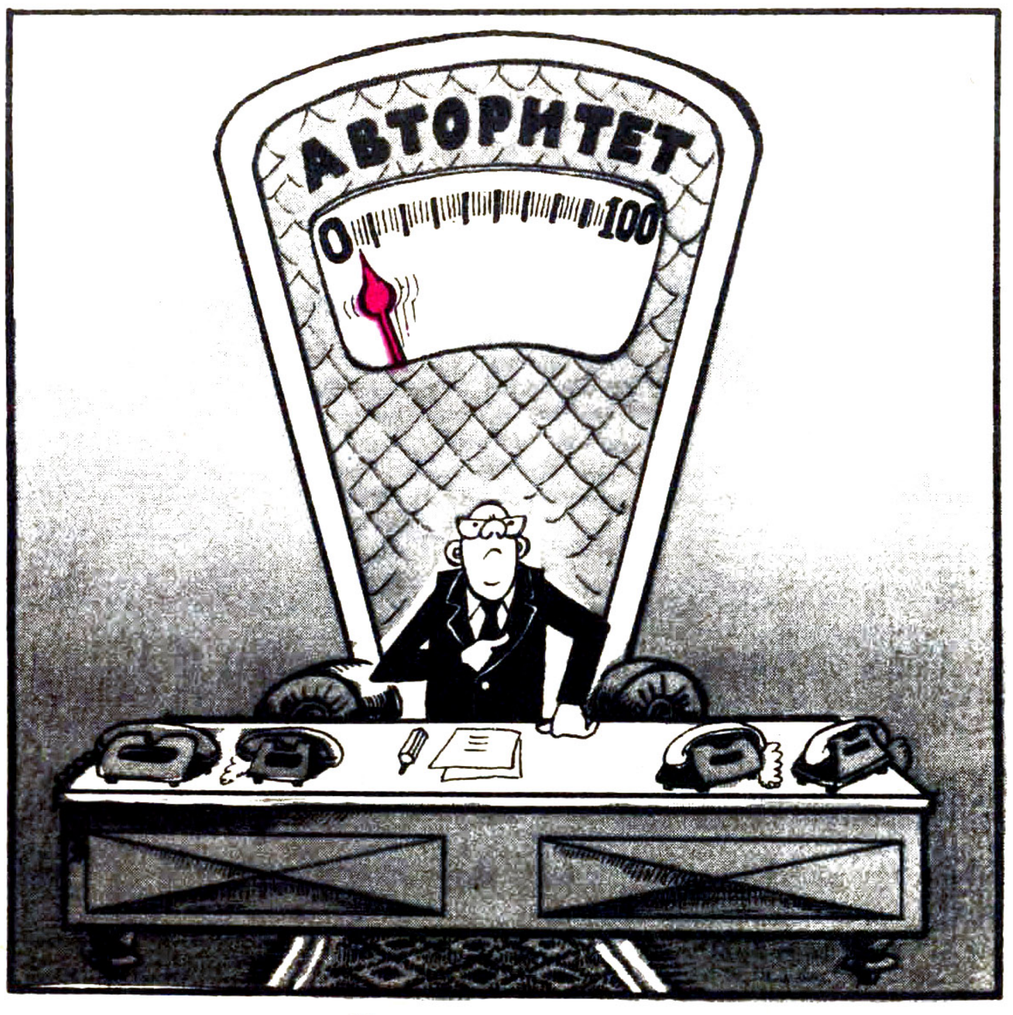

Не тягне...

Сторінка для дітей

ЩОБ НЕ ЖАЛКО БУЛО

— Тарасику, ти часом, не знаєш, куди ділися наші залізні ночви? — питає мати.

— Знаю,— відповідав Тарасик.

— Де ж вони?

— А я одвіз їх до школи на металобрухт.

— Та ти що? Вони ж іще зовсім цілі! І не жалко ото?..

— А я, щоб не жалко було, дірку в них пробив!

ВІРНА ПРИКМЕТА

— Олю, де наш Сашко? — питає Ганнуся сестру.

— Не знаю,— каже Оля.

— А сходи на вулицю, подивись.

— А навіщо йти? Зараз я і так знатиму.

Оля хвилинку постояла, прислухалась, потім каже:

— Там немає Сашка.

— Чому ти так вирішила?

— Бо якби він там був, то хто-небудь обов'язково плакав би.

НАЛЯКАВ

— Одного разу я налякав ведмедя,— хвалиться Юрасик.

— Коли?

— Та коли ми їздили в Карпати.

— І як це було?

— Ми з мамою збирали у лісі гриби. Я трохи відстав од неї і раптом бачу: прямо на мене суне ведмідь. Мені це не сподобалось. Я розсердився та як крикну на нього! Він злякався і навтіки.

— А що саме ти крикнув?

— Ма-а-а-мо!

Микола ГЕРАСИМЕНКО.

ЛИСТ БАБУСІ

Катруся, маленьке дівчатко,
Писала листа до бабусі,
А Жучка, метке цуценятко,
Крутилося біля Катрусі.

З писанням в дівчатка запарка,
А літери всі — кострубаті.
Бо дівчинка — ще не школярка,
Не слухають літери Каті...

До пошти підходить дівчатко,
А слідом — мале цуценятко.
Тут стала Катруся навшпиньки,
Листа опустила до скриньки.
Назад ідучи, пригадала:
Листа вона... не підписала!

Заплакала гірко Катруся.
Та гавкнула радісно Жучка:
— Не плач, зрозуміє бабуся,
Що лист написала онучка.
Бо хто ж, крім малої Катрусі,
Кривульками пише бабусі!

Галина ГРИНЕНКО.

НЕ ВГАДАВ

Павлику, що личка не вмивав,
На уроці вчитель так сказав:
— Знаю, ти яєчню вранці їв.
— Не вгадали,— хлопчик відповів. —
Вранці мама млинчики пекла,
А яєчня вчора ще була.

БІЛЯ ТЕЛЕВІЗОРА

Якось у вечірній час
Телефільм дививсь Тарас.
Брів пісками караван...
Раптом — що це? Згас екран.
Тато крутить вимикач.
Не працює, ну хоч плач.
І сказав трирічний син:
— В нього кінчився бензин!..

Дмитро ДАВИДЮК.

СІЛЬСЬКИЙ ЗООПАРК

Віталику п'ять років. Йому вже доводилося бувати в зоопарку, бачити там різних звірів і птахів. А цього літа Віталик з батьками поїхав до бабусі і дідуся в село. Щоранку Віталик з татком кудись вирушали: у поле, на річку, до лісу... А це забрели на тваринницьку ферму. Подивилися, як доять корів, як поросяток годують... Коли ж повернулися, мама іще з порогу питає малого:

— Ну, де ви були сьогодні!

— В зоопарку! — захоплено відповів Віталик. — Тільки значно цікавішому, ніж у місті!

ВИМКНЕМО ВОВКА

Віталик з дідом дивляться по телевізору мультфільм, де вовк ловить зайця. І от-от, здається малому, наздожене він вухатого... І тут хлопчик, вболіваючи за долю зайця, гукає дідусеві:

— Дідусю! Чуєш, дідусю! Він же його дожене! Вимкни, будь ласка, швидше телевізор!

Микола КОСЯКЕВИЧ.

Оформлення сторінки і мал. А. ВАСИЛЕНКА

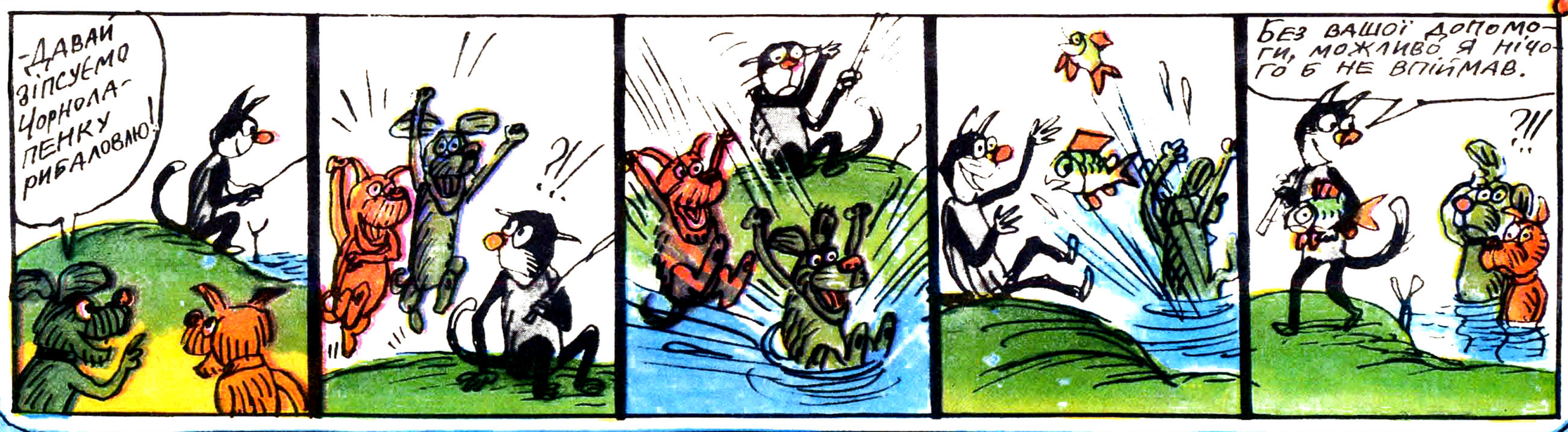

НАШ ДРУГ ХРИСТО

Одразу ж скажемо: не просто — друг, а друг давній. А якщо уточнимо, що йдеться про одного із провідних болгарських письменників-сатириків Христо Пелітєва, то й багато хто із вас, шановні читачі, скаже, що також знайомий і дружить із ним. І теж — не без семи днів тиждень.

Започаткувалася ця дружба 1963 року, коли Христо як гість нашого журналу вперше відвідав Україну. Тоді, надрукувавши в тринадцятому номері «Перця» своє гумористичне оповідання «Дві мечки» («Дві ведмедиці»), він із гостя став другом і автором нашого журналу. Згодом же став і автором «Бібліотеки Перця». А це значило, коли зважити на тираж його перчанської книжки, що на Україні він придбав принаймні іще 100150 щирих друзів, які «прописали» його у своїх домашніх книгозбірнях.

Щоб не грішити проти правди, скажемо, що в Христо Пелітєва не скрізь, куди не повернись,— самі тобі друзі: є й недруги. Якщо не в нас, то в Болгарії — це точно. Бо справжній, непримиренний до всього злого та негожого сатирик не може їх не мати. А Христо — сатирик справжній. До того ж — головний редактор болгарського сатиричного тижневика «Стършел» («Шершень»). Він ось-ось буде відзначати 25-ліття свого редакторства, а поки що ми, як і всі шанувальники дотепного, гострого слова, як усі друзі Христо Пелітєва, відзначаємо його 60-ліття. Відзначаємо та й кажемо при тому:

— Хай тобі, наш болгарський друже-побратиме, довгі й довгі роки гарно в житті та в роботі ведеться усім добрим людям на радість та на втіху.

СЛІДАМИ ВИСТУПІВ

Із задоволенням можемо заявити, що преса — сьома, а сатира — восьма сила в усьому нашому житті.

Слід визнати, що вони достойно заслужили ці місця.

Тому дозвольте поговорити про наші успіхи. Скромність цього вимагає!

Який у нас успіх № 1?

Успіх № 1, товариші, такий. Кілька років тому до нашої редакції прийшов чоловік з портфелем. Спитав, чи є у нас службовий велосипед, а якщо є, то він хоче подивитися на нього. Коли показали велосипед, чолов'яга вийняв із портфеля молоток і цвях. Двома інструментами він найперше пробив дірочки в усій гумі велосипеда, а згодом з допомогою лише молотка перетворив велосипед на трубки та спиці. Здивовано дивилися ми, як чоловік руйнує державне майно. Громадянин, одначе, порадив нам не турбуватися. Діставши із свого портфеля звичайнісінький хліб, він розламав його і трьома пальцями узяв трохи з середини. М'якушкою відразу заліпив гуму на велосипеді, а потім склеїв і його складові частини. Закінчивши роботу, він сів на велосипед і перед враженими до глибини душі людьми почав їздити по коридору. Від подиву всі стенали плечима, а він мовив:

— Пекар називається Пройчо, а хліб їдять громадяни двісті сорок шостого кварталу.

Тоді ми зрозуміли, що наш гість досить оригінальним чином підказав нам тему про пекаря Пройчо, котру варто висвітлити в газеті. Вивчивши в усіх подробицях матеріал, ми написали гострий фейлетон про пекаря. Одначе, в передень виходу фейлетону до редакції завітав той самий пекар, майстер м'якушки, якою заліпили велосипед. Здригаючись від плачу та каяття, Пройчо сказав, що коли надрукуємо фейлетон,— життя втратить для нього будь-який сенс.

— Кинуся в піч і спечуся! — видавив Пройчо. — Навіщо й жити, коли про мене буде написано в газеті. Нехай на вашій совісті залишається троє сиріт!

Ми довго обмірковували цю заяву і, оскільки не хотіли стати убивцями, вибачили Пройчо. Поцілувавши нам руки, він вийшов з редакції, а ми, залишившись, стали думати про благотворний вплив критики у пресі. «Це сила! — міркували собі. — Перш ніж бути висміяною прилюдно, людина ладна накласти на себе руки або виправитись».

Захопившись цією думкою, ми забули Пройчо і з плином часу дійшли до успіху № 2.

Одного разу до редакції завітав громадянин з портфелем. Запитавши, чи є в нас службовий велосипед, зажадав його побачити. Пригнали велосипед, і громадянин одразу вийняв зі свого портфеля молоток, цвях і звичайнісінький хліб.

— Знову Пройчо? — забравши велосипед, запитали ми.

— Пройчо,— мовив громадянин, ховаючи свої інструменти.

Ми написали другого, ще гострішого фейлетона про пекаря Пройчо. Нехай накладає на себе руки, нехай залишаються сироти, якщо людина не усвідомлює критики в пресі. Надрукувавши фейлетон на першій сторінці, почали чекати, що пекар заподіє собі смерть. Через два дні до редакції прийшов Пройчо. Він був іще живий і привів з собою прокурора.

— Хто автор критики? — грізно спитав пекар.

— Навіщо? — поцікавились ми.

— Щоб спекти його в печі! — мовив Пройчо. — Нехай його сироти знають, що їхній батько спікся за те, що заїдається з чесним трудівником...

Ледве врятували автора, та все ж були задоволені. Бо бачили конкретний результат виступу в пресі.

Минав час. Захопившись двома попередніми успіхами, ми й незчулися, як дійшли до успіху № 3.

Якось до редакції завітав громадянин із портфелем.

Спитав, чи є в нас службовий велосипед, чи можна його побачити.

— Досить з тим Пройчо! — гукнули ми. — Хіба його ще не перевели до артілі по виробництву клею?

— Ні! — відповів громадянин.

Обурені, що на критику в пресі не звертають достатньої уваги, ми написали ще одного, нищівного фейлетона проти Пройчо. У ньому розповідали, як спочатку він сам хотів спектися у печі, як потім хотів спекти автора і як він продовжує пекти хліб, котрим можна клеїти все на світі.

Надрукувавши фейлетон, стали чекати. Чекали спростування! Чекали суду! Чекали на поліпшення якості хліба! Безрезультатно!

Пройчо мовчав, та й громадянин із портфелем перестав навідуватися, щоб запитати, чи є у нас велосипед...

Переклад з болгарської
Л. ГОРЯЧКО.

ДАЛИ ПЕРЦЮ!

Керівники Донецького філіалу Харківського інституту «Укрсільпроект» дуже полюбляли розповідати анекдоти. Звичайно, нічого поганого у цьому немає, якби розповідали вони їх тільки один одному і, головне, у неробочий час. Проте адміністрація філіалу настільки захопилася цим своїм улюбленим заняттям, що почала розповідати ці анекдоти навіть своїм замовникам замість того, щоб виконувати для них проекти. Зокрема, про один із таких випадків із представниками Біловодського «Райагропроменерго» йшлося у мікрофейлетоні «Риба у філіалі» («Перець» № 10, 1987 року).

Як повідомив редакції заступник начальника об'єднання «УкрНДІагропроект» В. М. Скуреневський, нині в інституті «Донецькагропроект», який створено замість філіалу, розповідати анекдоти нікому. Бо директора філіалу тов. Чорного за серйозні упущення в роботі на новостворений інститут не рекомендовано, а головному інженерові тов. Аккудинову оголошено догану.

Мал. Р. ДРУКМАН

— І в мене є скрізь зв'язки. Але, на жаль, не в гідрометцентрі.

Народні усмішки

У МЕЖАХ МОЖЛИВОГО

Сидять увечері під вербою двоє закоханих. Вона його питає:

— Милий, ти мене кохаєш?

— Дуже!

— А після весілля ти мені, як і тепер, будеш подарунки робити?

— Звичайно.

— І купиш мені імпортні чобітки?

— Угу.

— І таку шубу, як в Оленки?

— Угу.

— І золотого годинника?

— Мабуть, ні. Батьки мені стільки грошей не дадуть.

«СВОЇ» РЕЧІ

Іде чоловік дуже пізньої пори вулицею, зустрічає іншого. У того в руках дві великі сумки з порожніми пляшками. Перший питає:

— Куди це ти їх несеш серед ночі? Приймальний пункт відчиняється тільки о восьмій ранку.

— Та я не в приймальний,— відказує чоловік,— жінка з дому вигнала.

— А при чому тут пляшки?

— Так вона сказала: забирай всі свої речі і йди, куди хочеш.

Повідомив В. КОЧЕТОВ.

м. Київ.

НЕ ВСТИГ

— Надіє Романівно, що то у вас дома вночі за гамір був?

— Та Микола п'яний прийшов.

— А з балкона що впало?

— Миколине пальто.

— А чому воно так гупнуло?

— Та він не встиг роздягнутися.

УТОЧНИВ

— Степане!

— Га!

— Твоя корова палить?

— Де це чувано, щоб корова палила? Ти що — здурів?

— Та ніби ні, але з твого хліва он дим валить.

Повідомив С. МЕЛЬНИЧУК.

м. Львів.

СИМПТОМ «РН.Ц.004»

На Сумщині спалахнула дивна пошесть. Вражав не стільки її рідкісний симптом, скільки те, що потерпали від неї виключно керівники колгоспів та радгоспів.

Таємниче оте захворювання виявляє себе досить своєрідно. Той чи інший голова колгоспу або директор радгоспу раптом починає задумуватися, поводитися неспокійно, терти лоба, кліпати віями, посилено чухати потилицю, серед ночі підскакувати в ліжку з незрозумілими вигуками: «Ер-ен тридцять вісім нуль три!», або: «Ер-ен п'ятдесят один нуль два це!» Дехто виголошує навіть цілі монологи на зразок: «Внедрить технологии хранения с применением контейнеров искусственного охлаждения, вентилирования газовой среды, обеспечивающие сохранность тонн!» Або: «Прирост производственной мощности по переработке сахарной свеклы в сутки (тыс. тонн)!»

Після ретельного вивчення симптомів було встановлено певну закономірність. Розвиток хвороби у того чи іншого керівника, як правило, починався після одержання з обласного центру «Целевой комплексной научно-технической программы РН.Ц.004. «Агрокомплекс» по колхозу (совхозу).....Сумской области на 1986 — 1990 годы». Незрозумілим лишалося одне: чому документ із такою солідною назвою, розмножений друкарським способом і доведений до кожного колгоспу й радгоспу області, викликав у господарників отаку несолідну реакцію?

Для того, щоб з'ясувати це, варто погортати оту програму.

Зазирнемо хоча б у розділ «Капітальне будівництво». Як вам отакий пунктик: «Ліміти капіталовкладень на розвиток підприємств і організацій м'ясо-молочної промисловості»? Або: «Будівництво борошномельно-круп'яних підприємств». Звучить, га? Одразу уявляєш гігантську агрофірму, де не тільки вирощують хліб і розводять худобу, а й видають «на-гора» макарони, сметану, ковбасу та іншу готову для нашого з вами харчування продукцію.

Але... нічим подібним у жодному колгоспі чи радгоспі Сумської області й не пахне. Як не знайдеш господарства, що вкладає гроші у розвиток рибної промисловості або освоює виробництво піногенеруючих установок, впроваджує прогресивні способи холодильної обробки м'ясопродуктів чи будує лазні на тисячі (!) місць.

Подібні «перли» рясно розсипані на сторінках цього чергового зразка бюрократизму. Бо народили його в облагропромі без жодних творчих мук. Просто узяли і передряп... даруйте, скопіювали відповідну програму для області. Мовляв, у селах народ нині грамотний. Посміються та й розберуться.

Що ж, посміятися — не біда. Але ту книжечку на 40 сторінок ще й заповнювати треба! Меліорація і хімізація, насіння і цукроваріння, виробництво кормів і схрещування корів — по півсотні й більше цифр на кожній сторінці. Які, до речі, слід проставляти з урахуванням не потреб господарства, а відповідних районних і обласних показників. Одне слово, є від чого заагрокомплекснутися...

Г. ЄЛИШЕВИЧ.

Сумська область.

ПЕРЧАНСЬКИЙ ТЕЛЕВІЗОР

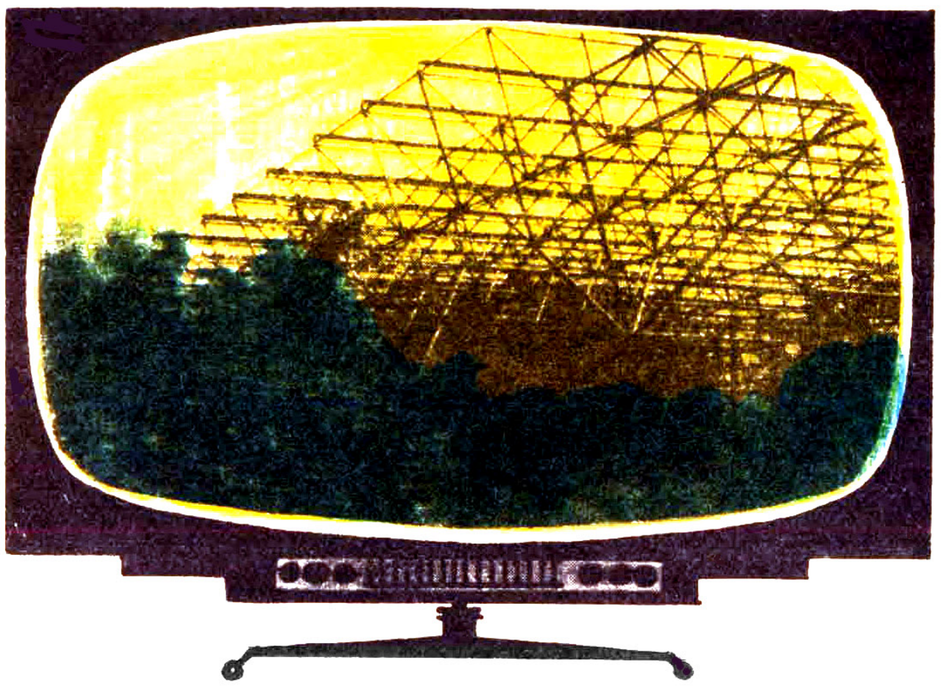

Добридень, шановні телеглядачі!

Запрошуємо до телевізорів не тільки вас, а й керуючого трестом «Черкасихімбуд» В. Ф. Величка. Для того запрошуємо, щоб нагадати йому: на екрані цех для практичних занять учбового центру облагропрому. Бо є підозра, що Василь Федорович про нього забув. Адже будівництво почалося ще в 1983 році, однак досі кінця-краю йому не видно.

Радимо йому також зберегти цей знімок на пам'ять, оскільки не виключено, що корозія швидше упорається з металевими конструкціями цеху, ніж очолюваний В. Ф. Величком трест — із самим об'єктом.

На цьому — до побачення. До наступного телебачення!

Мал. В. СОЛОНЬКА

— Нарешті я піймав вас, несуни!

ВІНЕГРЕТ З ПЕРЦЕМ

Мал. А. ПОМАЗКОВА

— Ти щаслива зі мною, люба?

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО

Без слів.

Мал. В. ШИРЯЄВА

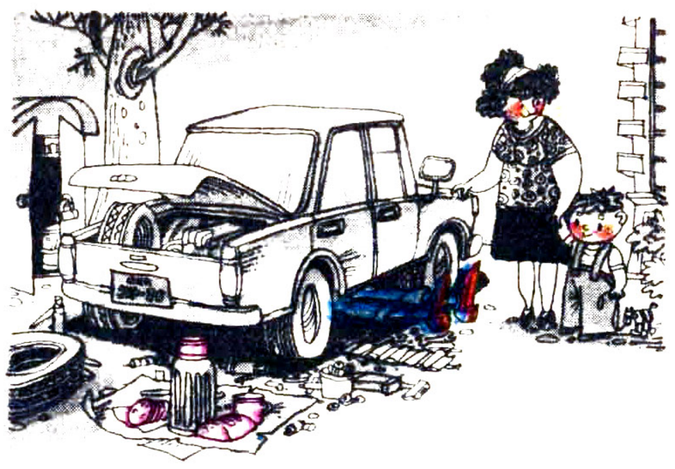

— А це, синку, твій батько.

Мал. А. ПОМАЗКОВА

— Що будемо пити, Петровичу?..

Мал. Г. МУШКАЄВА

Без слів.

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

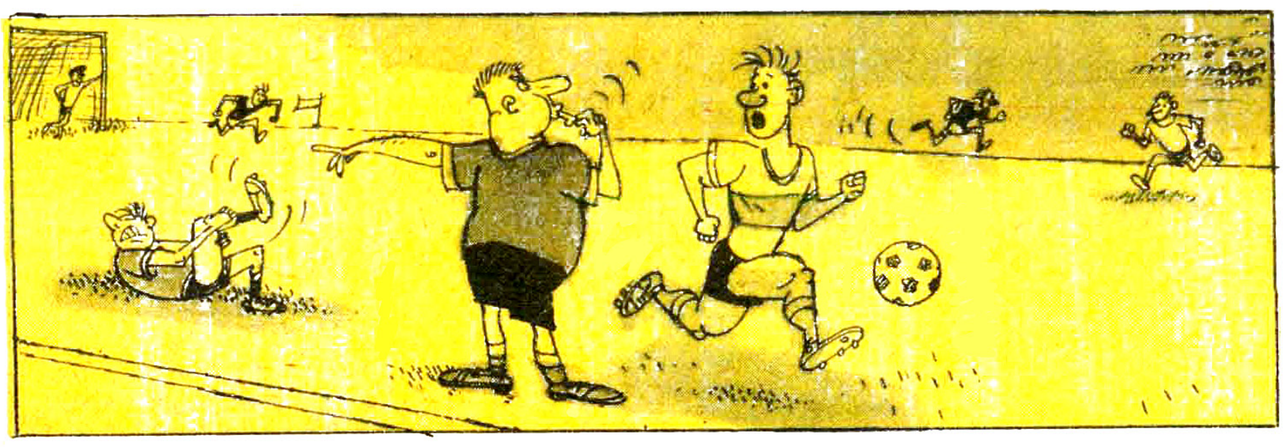

— Ану не свисти! Грошей не буде.

Теми малюнків цього номера придумали:
В. Мохов, В. Губін, О. Коноваленко, А. Василенко, В. Милейко, О. Слуцький, Р. Друкман, А. Помазков, В. Савілов, М. Вайсборд, В. Корнійчук, Ю. Попадюк.

ПЕРЕЦЬ
№ 17 (1251)

ВЕРЕСЕНЬ
1987

Головний редактор О. ЧОРНОГУЗ.

Редакційна колегія: А. ВАСИЛЕНКО, П. ГЛАЗОВИЙ, В. ЗЕЛІНСЬКИЙ (головний художник), Д. МОЛЯКЕВИЧ, Ю. ПРОКОПЕНКО (відповідальний секретар), М. ПРУДНИК, І. СОЧИВЕЦЬ.

Журнал «Перец» № 17 (1251)
(на украинском языке)
Издательство «Радянська Україна».

Здано до набору 03.08.87. Підписано до друку 19.08.87. БФ 37472. 70×108/8. Офсетний друк. 2,8 умовн.-друк. арк. 1.4 умовн. фарб.-відб. 4,1 обл.-вид. арк. Тираж 2260100 прим. Зам. 03884.

ВИДАВНИЦТВО «РАДЯНСЬКА УКРАЇНА» **© Журнал «Перець» 1987 р.** **Видається з січня 1927 року. Виходить двічі на місяць.**

Адреса редакції: **252047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4. Тел. 446-84-21, 441-89-37, 441-89-38.**
Адрес редакции: **252047, Киев-47, ул. Петра Нестерова, 4.**
Для телеграм: Київ Перець.

Рукописи не повертаються.
Передруковуючи із журналу матеріали, треба обов'язково посилатись на «Перець».

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Ордена Ленина комбинат печати издательства «Радянська Україна», 252047, Киев-47, проспект Победы, 50.

Текст набрано із застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад»

Ціна номера 30 коп. **Індекс 74393.**

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

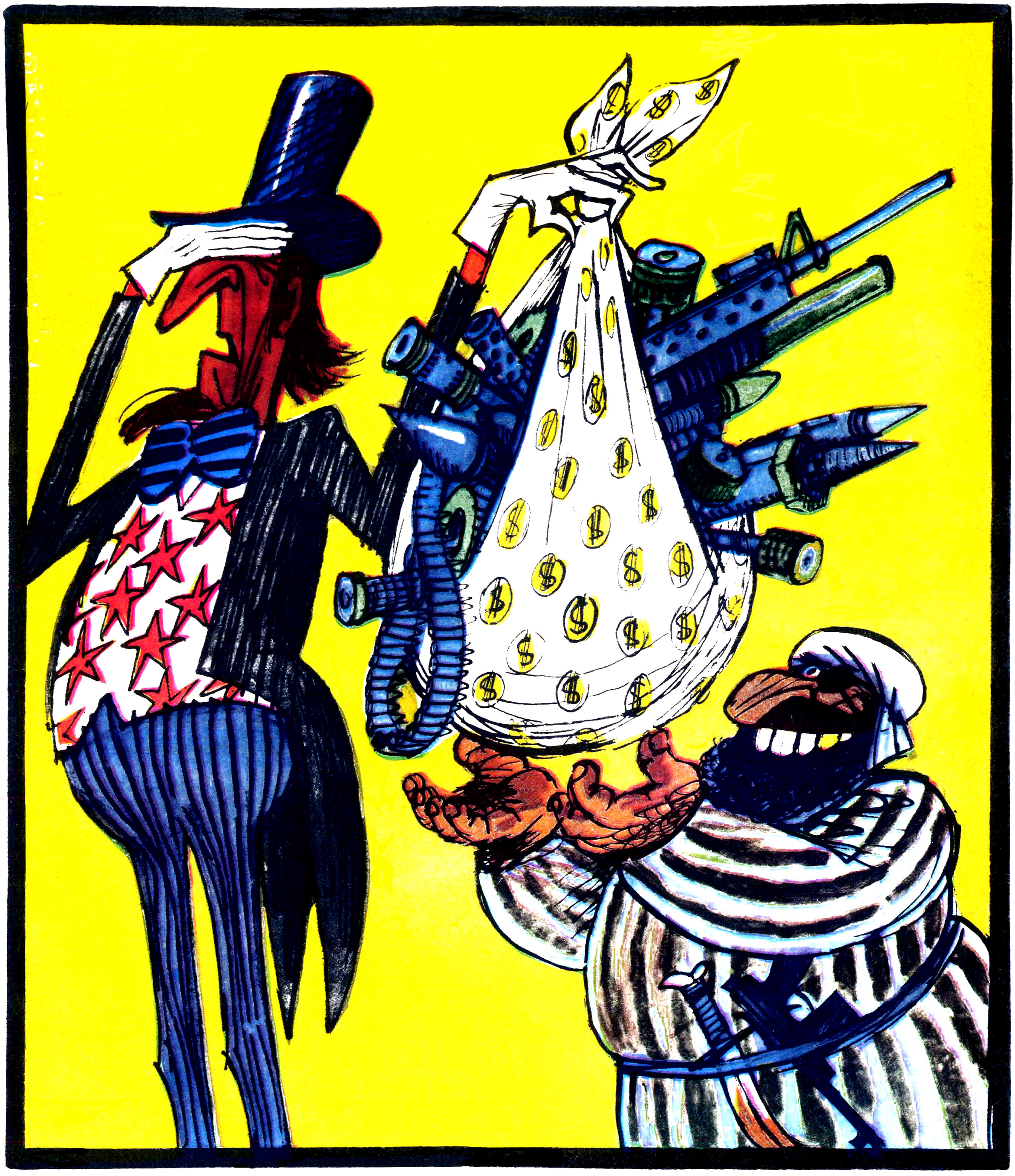

— Одержуй ще допомогу. Але щоб крові на твоїх руках я більше не бачив.